

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Сенсорлық интеграцияның интелектісі бұзылған балаларға тиімділігі.

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.01.2021СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/88548/>

Сенсорлық интеграция — бұл барлық сезімнің рецепторларынан жүйке жүйесі туралы ақпарат алатын процесс. Сенсорлық бұзылулар шамадан тыс эмоционалдық реакциялар бар бұзушы мінез-құлыққа ұқсауы мүмкін.

Сенсорлық интеграция теориясы мен тәжірибесі 90-шы жылдардан бастау алады. ХХ ғасырда алғаш рет Калифорниялық кәсіптік терапевт Д. Ириц әзірленді, ол түрлі неврологиялық бұзылулары бар балалар мен ересектермен жұмыс істеді. Бұл әдіс қоршаған ортадан ойын арқылы баланың немесе ересек адамның вестибулярлық салаларына әсер ететін арнайы жабдықты пайдаланып сезімталдықты реттеу болып табылады. Балаларға арналған сенсорлық интеграция миға қоршаған ортаға және адамның сенсорлық жүйелеріне әсер ететін сыртқы сигналдарға қажетті білім беруіне көмектеседі. Сенсорлық терапияда қолданылатын ойындар баланың жаңа сенсорлық сезімдерін дамытып, теңдестіру жүріп, және орталық жүйке жүйесінің сенсорлық ынталылығын тиімді етіп дамытуға болады.

Сенсорлық интеграцияның жүйесі:

1. Баланың дамуына және үйренуіне жеткілікті сенсорлық белсенділік қажет.
2. Баланың қиындықтарды жеңу арқылы қиын дағдыларды игеру, сабаққа деген қызығушылығын даму арқылы табысқа жетудің жоғары мүмкіндігін болады.
3. Терапевт баланың дамуына сүйенеді.
4. Сенсорлық жүйеде сыныпты мұқият таңдау.

Сенсорлық интеграцияның артықшылықтары:

1. Терапиядағы тәсілдің тұтастығы (барлық сенсорлық жүйелер қатысады);
2. ата-аналар мен бала арасындағы тиімді байланыс орнату;
3. бала нысандармен әрекеттер манипуляцияға тәуелсіз болады;
4. ауыр нейрофизиологиялық бұзылулары бар балаларға жүргізіледі;
5. церебральды сал ауруы бар балаларды бұл әдіспен кешенді емдеу мүмкін болмайды, сенсорлық жүйелердің жетілуіне көмектеседі.

Сенсорлық интеграция — неміс психоэнергетикалық терапевт У. Кислингтің кітабы баланың проблемасын тануға, себептерін түсінуге және уақытында сенсорлық бұзылуларды түзеуге көмектеседі. Сенсорлық интеграция — бұл бірнеше мәселені бірден шешетін көп функциялы әдіс, сондықтан оны келесі бағыттар бойынша сәтті қолдануға болады:

1. дефектология;
2. нейрофизиология;
3. сөйлеу терапиясы;
4. психотерапия;
5. неврология;
6. реабилитология;
7. педагогикалық қызмет.

Логопедтегі сенсорлық интеграция әдісі

Балалардағы сенсорлық интеграцияны дамыту, сөйлеу кемшіліктерін логопед пен дефектолог сенсорлық интеграция әдісін қолдана отырып жұмыс жасайды. Осы мақсатта планшет, түрлі карточкалар мен фотосуреттерді қолдануға болады. Осы арқылы баланы фотосуреттер мен тапсырмалар беру арқылы жұптық суретті табуға, қатты дауыстап атауға немесе С, В және Р үні шықпайтын жануарларды табуды сұрайды. Сезімтал материалды қолдану балаға жағымды әсер етеді және қайталама сенсорлық бұзылуларды тудырады.

СЕНСОРЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ — ДАУЫН СИНДРОМЫ, ЗПРР, ЦЕРЕБРАЛЬДЫ АУЫТҚУ, АУТИЗММЕН АУРАТЫН

БАЛАЛАРДЫ ТҮЗЕТУДІҢ ЕҢ ТИІМДІ ӘДІСІ.БАЛАРЛАР БІРТІНДЕП СЕНСОРЛЫҚ ЖҮЙЕГЕ ТҮСІНІП, ОРТАЛЫҚ ЖҮЙКЕ ЖҮЙЕСІНЕ ТҮСКЕН АҚПАРАТТЫ ТҰЖЫРЫМДАП, КҮНДЕЛІКТІ ӨМІРДЕ ҚОЛДАНУҒА БЕЙМДЕЛЕДІ.

СЕНСОРЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯҒАРНАЛҒАН ЖАБДЫҚТАР:

Сенсорлық интеграциялық жаттығулар балаға қауіпсіз, тартымды және жарқын болуы керек, және арнайы техника бойынша жүргізіледі. Сенсорлық терапия және интеграция мынадай жабдықты пайдалануды қамтиды:

миокардты ынталандыруына арналған тренажер (теңгерімдеу) — үйлесімділікке, моторикаға мұқтаждықтары бар балаларға арналған;

Тактикалық жолдар — әртүрлі жол беттерінде теңгерім сезімі дамыту;

Әртүрлі түстердегі сенсорлы жеңіл ойыншықтар — олар қараңғыда жарқырап, баланың есту, визуалды және тактильді жүйелерін ынталандыруға көмектеседі.

Bizybordy — Montessori жүйесі, олар әртүрлі түймелер, құлыптар, киім-кешек торлары бар тақтайшалар, балаларға арналған тартымды көліктер, ұсақ моторлық дағдылар мен сыпайылықты дамытады.

Қорыта келе сенсорлық интеграция интелектісі бұзылған балаларға пайдасы өте көп екені барлығымызға мәлім. Баланың ойлауы мен қатар дене мүшесінің қалыпты түрде дамуы бір уақытта жүзеге асады.

Сонымен қатар баланың тактильді сезінуі, сенсорлық қабілеті дамиды. Бір сөзбен айтқанда баланың барлық сезім мүшелері әрекетке түсіп, дами түседі. Яғни бұл технологияның пайдасы бала үшін өте зор.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Қазақстанда мектепке дейінгі білім берудің ғасырлық тарихи шежіресі»
Игенбаева Б.Қ(доцент) Ерманова М.Н. Астана 2017-4246
2. «Арнайы білім берудің жолдары және қызыметтері» Есенгалиова М.Н Қостанай
2006-2007

ҚМ АА Қуәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.